XXII.

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, September' 14-dikén 1819.

Nagy Britannia.

Holt nevű gazdag Quacker a' Manchesteri lármázásokra nézve a' Lancashirei Lordlajtnánthoz irván, egyebek közt ily tudományt adott néki: Néked jó lenne a' magokat legjobban bíró 's legmegvilágosodottabb Manufakturistákból egy gyülést formálni a' végre, hogy határozzákmeg, mitsoda eszközök által lehessen a' dolgosoknak az ő napi fizetésseket legalább annyira felemelni, hogy minden kézimunkás könnyű munka által keresheßen annyit, a' mennyiből megélhetne. Ha a' nép az ő munkája' bérének változandósága miatt nem szenvedne, ha ő a' maga táplálódása 's ruházatja felől mindenkor bizonyos volna, bizonnyal sokkal kevesebb sikere lenne a' Parlamentumnak úgynevezett reformáltatását 's a' közönséges választási just illető okoskodásoknak. Óhajtom Kedves Gróf, hogy tanátslásomnak sikere legyen, 's jovallásaim tessenek, maradván igaz barátod."

Hunt még fogházban ül. Egy irást adott-ki, melly által a' Manchesteri Gyökeres Reformálókat azon vádtól, hogy tilalmas dolgot akartak volna tenni, megmenteni iparkodik; egyebek közt azt is felhozza erőssitésének támogatására, hogy a' Reformálók' muzsikusaik ezen notákat is elmuzsikálták. *God save de King!* és, *Rule Britannia!* — Magáról azt erőssíti Hunt ugyan ezen irásában, hogy jó állapotban van, 's oly nyugalmasan alszik, *mint egy harang.* — Erre ily megjegyzést teszen a' Ministerialis Kurir: *Meghiszem, hogy úgy alszol, mint egy harang, hanem mint egy lárma harang!*

Manchesterben az eleinteni nagy lármáktól fogva semmi nevezetes történet nem fordúlt elő, egy kis zendülésen kívül, melyre annak a' hírnek elterjedése adott alkalmatosságot, hogy a' Magistrátus Huntnak elbotsáttatása eránt rendelést tett volna, de ő nem akar kijöni a' fogságból addig, míg 5000 Font Sterlingekből álló kárát, mellyet néki ezen elfogattatás által okoztak, meg nem forditják.

A' mi egyéb eránt Huntot illeti, vélle jól bánnak a' fogházban, azt kivévén, hogy egy inasán kívül senkit mást nem botsátanak hozzá. Ugy látszik, hogy bizontalankodik az Országlószék, hogy Huntot és a' barátjait úgy pereljék-é meg, mint Felségárulókat? — Sir Wolseley és Prokurátor Pearson Manchesterbe mentek, hogy a' Hunt' elbotsáttatásán iparkodjanak.

A' Westmünsteri Reformálók Aug. 30-dikán népgyülést akarván tartani, az elöljárókhoz folyamodtak, de, mint hallatik, nem nyerték-meg kérésseket: azonban így sem akarnak elállani feltett czéljok mellől, engedelem nélkül is összve akarnak gyülni, mint a' Manchesteriek tselekedtek, tsak véllek is ugy, vagy roszszabbúl ne essék-ki. Czélja ezen gyülésnek a' lenne, hogy a' nép a' *Man-*

chesteri elöljárók' és Polgári katonák' magaviseletét visgálja és fontolja-meg.

Londonban egy embert fogtakel Augustus' 27-dikén estvéli 11 órakor, a' ki éppen erre a' Westmünsteri gyülésre meghivó czéduláknak kiraggatásában foglalatoskodott az utszákon. A' czéduláknak ily foglalatja volt: „Fegyverre Britannusok! Anglia várja, hogy kötelességének minden ember megfeleljen. Hazafitársak! holnap Aug. 3-dikán 1819-ben népgyülés fog a' Palace-Jardban tartatni. Sir Francis Burdett, a' Parlamentum' tagja leszen benne az Elölülő." — Azt jegyzik-meg, hogy azon kérelmet, mellyet a' Westmünsteri lakosok ezen gyülésnek tarthatásáért az Elöljáróknak beadtak, 300 olyan polgárok irták alá, a' kik Választói jussal birnak, még sem nyerhették-meg kivánságaikat.

Doktor Watson a' Londoni Lord Májorhoz irván, megköszönte néki, hogy ő 's az ő alattalévő tisztviselők magokat oly nagy mérséklettséggel viselték, hogy a' 25-dikben tartatott népgyülésnek semmi rosz következése nem lett.

Murray, az a' Manchesteri füszerszámáruló, ki, mint Politziai Biztos egy éjjel a' mezőre titkon kiment, hogy a' Reformálók' gyakorlásaikat megkémlelje, 's ott ezek által megfogattatván, megveretett, ezen verés miatt nem halt-meg, mint akkor irták volt.

A' Londoni Börsének (pénzpiatznak) nagy baja kezdett lenni; nagy zürzavar uralkodott benne; néhány napok alatt több mint 40 bankrotizálások történtek. Egy Sensal, nagy summával elillantott. A' kötelező papirosok' betse szüntelen tsapong le 's fel, a' melly nagy bizatlankodásnak a' jele.

A' *Morning Chronicle* igy beszél Angliának mostani, kereskedési és pénzfolyamati megzavarodásáról: —"

„A' mi kereskedésünk, úgy mond, melyből eddig a' véghetetlen sok adót (vámot) vette 's szükségeit pótolta Státusunk, megdugult. Addig, míg a' hadakozás folyt, Anglia tsaknem az egész világ-terméseinek lerakodó piatzul szolgált: a' bekességnek helyreállásától fogva ellenben minden Országok elkezdettek a' magok plántatartományaikkal 's Napkeleti Indiai birtokaikkal egyenesen kereskedni: melyből a' lett, hogy mi, kik eddig az egész száraz Europának minden szükségeit tsak magunk elégitettük-ki, 's ekképpen nékünk minden tengerek' hajós oskoláúl, 's gazdagságunknak kútfejéül szolgáltak, azt látni kénytelenittetünk, hogy Státusunk' jövedelme kissebbedik, a' mellett, hogy valami reménségünk lehetne ahoz, hogy költségeink kissebbittethetnének. Szerzeményeinket már most tsak úgy adhatjuk-el szomszédainknál, ha nagyon oltsón adjuk; hogy pedig ily oltsón adhassuk, munkásainknak béreket kelle oly nagyon alászállítanunk, hogy már most nagy számú munkásaink nem élhetnek! Illy környűlállások között lehetetlen, hogy nyugodalmas lélekkel várhassuk a' jövő telet, melyben a' szegénység' inségei és szenvedései még nagyobbadni fognak. Külső tekintetben se látunk vigasztalóbb környúlállásokat. Ha békesség' idején kereskedési jövedelmeink kevesednek, hadakozás' idején költségeink fognak sokasodni. Mind ezek mellett az Amérikai egygyesült Státusok' nagyravágyásában, a' két *Floridáknak* az ő kezekre lett jutasában, 's a' mi nemzeti adósságunknak az övékkel való összehasonlitásában, 's végezetre az ő Anglia eránt viseltető gyülölségeikben, elégséges felindító okokat találhatunk arra, hogy valósággal félelmeskedjünk."

A' Manchesterben Aug. 16-dikán tartatott népgyülésnek nagyon különösen kellett folyni, mint tsak az itt következő

rövid rajzolatból is itélni lehet felőlle: — „Éppen most jövök azon nézőhelyről (így ir valaki, a' ki személyesen jelen volt a' Manchesteri népgyülésen), a' hol ezen rút dolgok történtek. Az itt előfordult tolongást nem lehet lerajzolni. A' házak előtt lévő vas rostélyokat az oda nyomult nép egészen bedöntötte; a' pinczékbe százanként hullottak vagy taszittattak-le az emberek; a' piatz' szomszédságában keresve se' lehetett volna egy ép ajtót vagy ablakot találni, mind be volt verve. Itt valósággal nagyon tsudálatos formában lehetett összekeveredve szemlélni az irtóztatót a' nevetségessel. Az emberek legnevetségesebb módon fetrengettek egymáson; itt egymással a' megfulladásig összeölelkeztek, másutt az egymáson fetrengők azon iparkodtak, hogy egygyik a' másik felibe kerülhessen. Ily tsudálatos volt a' népnek elkergettetése után a' megüresült piatz is, a' mellyet czipők, csizma, kalap, sipka, páltza, és minden egyéb féle ruhadarabok fedtekbe, mellyekből látni lehetett, hogy melyik milyen tehetségű embereké, korosoké-é vagy gyermekeké, szegényeké-é vagy gazdagoké, férjfiaké-é, vagy aszszonyoké voltak? Az aszszonysereg' szép selyem zászlója a' szabadság sipkával egygyütt összetapodtatva találtatott-meg, 's a' többi.

Frantzia Ország.

Párisban ezen esztendőnek első hat hónapjai alatt 199 önn' gyilkosságok történtek, úgymint 137 férjfi és 62 aszszony személlyekkel, kik közzül 146-ton valósággal megölték magokat, 53-man pedig, tsak próbálták, de meggátoltattak; 17-nek szerelem baja, 65-nek melancholizálás 's életének megunása, 28-nak a' játék 's egyéb feslettség, 47-nek önn' hibájából, vagy nem abból következett elszegényülése, 6-nak a' várt büntetés előtt való megszaladás okozták önn' megölésekre való vetemedésseket; mi szolgáltatott 36-nak önn' megölésére indító okot, nem tudják.

Néhány hónapok előtt kijött Ujságleveleinkből emlékezhetnek Olvasóink, hogy két Frantziák Leguevel és Legall a' Morbihani Esküdtek' itélőszéke' elejébe állittatván, ez által oly itélet mondattatott volt ki reájok, hogy abban, a' mivel vádoltatnak, nem bünösök. A' Ministériumnak ezen itélet gyanusnak tetzvén lenni, oda vitte a' dolgot, hogy a' per még egyszer elővétettessék, 's hogy már most az Angersi itélőszék mondjon itéletet a' nevezett két személlyekre. Ezen per már lefolyt az Angersi itélőszék előtt is. A' dolgot röviden így újithatjuk-meg Olvasóink' emlékezetében. Leguevel és Legall eleintén magok jelentették volt be a' Politziai Ministernek, hogy ők plánumot készitettek volna a' *Morbihami* Departamentnek, a' Legitimus Országlás ellen való fellázzasztalására, hogy véllek sok odavaló fő emberek egygyetértettek volna ezen plánumban mint névszerént Gen. Gr. Botderü, Marquis *Boissiere*, Oberster *Coroller*, Gróf Cornouaillies, és Kápitány *Loth*; 's végezetre, hogy nékiek az Ánglus Országlószék segedelmet igért, 's fegyvert (10 ezer puskát) már valósággal küldött volna. Azt is bemondották ugyan ők, hogy az ő összeesküttt társaik hol szóktak összegyülekezni, 's hol vannak fegyveres és puskaporos magazinumaik. Hanem a' pernek folyta alatt *Leguevel* mind ezeket a' feladásokat viszszavenni jónak találta, kivévén azokat a' környülállásokat, mellyek Ángliát illetik, 's hogy ők ketten Ángliában jártak, 's ott a' tudva lévő lépéseket tették volna a' végre, hogy az Ángliai Ministeriumot reá vegyék Kis Britanniának Frantzia Országtól való elválasztására, és hogy Ánglia azt

vagy a' maga oltalma alá vagye, vagy pedig valamelly tőlle függő Főt tegyen oda, 's a' többi. Most (tudniillik az Angersi itélőszék előtt) ismét egészszen megváltoztatta *Leguevel* a' maga előbbeni nyilatkoztatását. Azt erőssíti, hogy mindenek úgy vagynak, mint ő a' dolgokat legelőször feladta volt. Azok, kiket a' maga részes társainak lenni vall, külömbkülömb módon iparkodnak kimenteni magokat. Gróf Botderü egyenesen tagadja, hogy a' plánumban részes lett volna, sőt azt is erőssíti, hogy a' vádoltatott két személlyeket ő tulajdon maga bejelentette volt az ő mesterkedéseikért a' Morbihani Prefektusnál. Marquis Boissiere nem tagadta, hogy a' nevezett Departamentumban sokan találtatnak, kik az Országlószék mostani systemájával nintsenek megelégedve 's békételenkednek ellene, és hogy ő maga is ezen békételenkedők közzé tartozzék: de hozzá tette ezen vallástételéhez, *hogy a' békételenkedés 's meg a' támadás között nagy távolság van.* Az is igaz, hogy ő kapott Ángliából öt száz puskát a' kioszlásra, a' mellyek még most is jó gondviselés alatt vagynak. A' többit Marschal *Viominel* osztotta-ki, 's több effélék. Végre a' Királyi Prokurátor az egész dolgot felvévén, a' darabossát igen ügyesen elsimitotta, ekképpen beszéllvén: Az egész dolog, úgy mond, nem egyéb egy felmelegedett fejű, egy erköltsiképpen megromlott nyughatatlan embernek plánumánál, ki a' gyenge' elmék' indulatait a' maga plánuma szerént használni próbálta. — A' kimondatott itélet e' volt: *Legall* nem bünös, *Leguevel* ellenben bünös, annyiban, hogy minden resultatum nélkul való ajánlásokat tett, oly czélzással, hogy a' polgárokat a' Király hatalma ellen fellázzaszsza. Mentségére azonközben néki is szolgált az a' Birák' szemei előtt, hogy a' dolgot maga jelentette volt be Ángliából való viszszaérkezése után, melyhez képpest reá is tsak annyi büntetés mondatott, hogy a' per' költségét fizesse-meg, 's egész éltében politziai felvigyázat alatt legyen.

A' *Guotidienne* azt erőssiti, hogy Gouvion St. Cyr hellyett, a' ki nagyon elbetegesedett, Gróf Daru fog hadi Minister lenni.

Német Ország.

Marburgból így irtak Aug. 18-dikán: — „Itt még mind folytatja a' Visgálódó Biztosság a' maga nyomozásait, hogy *demagogicus* mesterkedéseket fedezhessen fel. Az Universitás Prorektora és a' Vice-Cancellarius azt jovallották a' Biztosság' tanátsában, melynek ők is tagjai, hogy küldettessenek-el az Universitásból azon tanulók, kik a' *rappirozást* magoknak megtiltatni nem akarják: de többen találtattak, kik az ő jovallásának ellene mondottak, tehát semmi következése se lett. Itt (Marburgban) nem régen még a' fegyveres és kardtsiszár mívhellyeket is mind meg motozták, hogy nem készitenek-é handzsárokat (töröket). A' Giszszai lárma alkalmatosságával kettős vigyázat volt a' Marburgi tanulókra."

A' Weimári Nagyherczeg' parantsolatjára Eisenachban eltörlötték a' Turnirozást. — E' történt a' Hassiai Nagyherczegségben még a' mult Májusban; valamint a' Hassiai Választó Fejedelemségben is. *Marburgban* éjjel mentek reá a' Turnirozáshoz kivántató alkotmányokra, 's mind összerontották, mellyért a' tanúlók eleinten nyughatatlankodtak, de már eltsendesedtek. — *Boitzenburgban* Rieman nevű házitanitót 's a' Vas Kereszt Viczzét, kinek irásai nem régen elvétettek vala, Aug. 21-dikén magát is elfogták 's a' Nagyherczeg' parantsolatjára *Schwerinbe* vitték. Elfo-

gattatásának módja ellen eleget protestált *Rieman* de siker nélkül. — Mostanság más ilyen emberfogások is történtek.

* * *

Az a' Würtembergi új Constitútzió, mellyet a' Biztosság elintéztetett, 's most az egész Gyülés előtt fontolás alá van vétetve, a' következő Részekből áll: *I. Rész*; az Országlásról. 1. §. Az Országnak minden részei egy eloszolhatatlan egésznek maradtak, 's azon egy Constitútzióval élnek. 2. §. Ha az Országlás jövendőben, vásárlás 's tserélés által, vagy akár melly egyéb módon valamelly nevekedést fog kapni, a' Constitutzióban való közösülésbe vétettetik-fel. Országnevekedésnek tartatik minden, a' mit a' Király nem egyedül a' maga számára, hanem a' Státus' erejének segedelmével, vagy pedig olyan meghatározással szerez, hogy az a' Státusnak részévé legyen. 3. §. A' Würtembergi Királyság a' Német Szövetségnek egy része: erre nézve a' Szövetségi Gyülésnek minden határozásai, mellyek Német Országnak Constitutzionális vagy is a' Német Státus' polgárjainak közönséges állapotják illetik, minekutánna őket a' Király kihirdettette, Würtembergre nézve is kötelező erővel birnak. Hanem azon eszközökre nézve, mellyek ezen határozásoknak végrehajtatássokra megkivántatnak, a' Würtembergi Rendeknek, az Ország' Constitútziójával megegygyező munkássága is szükséges leszen. *II. Rész. A' Királyról, a' Thronusra való következésről és a' Királyi Személyviseléről.* 4. §. A Státus' feje a' Király, kiben a' Státus hatalmának minden jusai egygyesittettnek, 's ő mind ezeket a' Constitutzióban megerősittetett határozások szerént gyakorolja. 5. §. A' Király akár melyik Keresztyén vallású lehet. 6. §. Az Országlószék' helye az Ország' határán kívül semmi esetben nem tétettethetik. 7. §. A' Thronusra való következés' jussa a' Királyi Ház férjfiui törzsökét illeti; a' következés' rendje az első szülöttség' lineája szerént foly. Ha a' férjfiui törzsök kihal, által száll a' Thronusra való következés jussa az aszszonyi lineára minden Nembéli külömbség nélkül, még pedig úgy, hogy az utóbb Uralkodó Király rokonságának közelébbvalósága, 's ha az atyafiak közelvalósága egyforma lenne, a' természeti korosság adja az elsőséget. Hanem az ekkor uralkodó Királyi Házzal ismét viszsza lépik a' férjfiui törzsök' elsőbbségi jussa. 8. §. A' Thronusra való következhetes felteszi azt, hogy a' ki az Uralkodásra következik, törvényes és a' Király helybehagyásával tett házasságból vette származását. 9. §. A' Király' telyes idejüsége az ő 18-dik esztendejének eltelésével jön-el. 10. §. A' Királynak tartozó hódolási esküvés tsak azután mehet véghez, minekutánna ő nyilvánságos Diploma (Oklevél) és Királyi szava által az Ország' Constitútziójának sérelem nélkül való megtartását megigérte. 11. §. Ha a' Király még telyes időt nem ért, vagy pedig az Országlás' folytathatásában valami egyéb ok által meggátoltatik, ekkor Királyi Személyviselet állbe. 12. §. A' Királyi Személyviselet mind két tekintetben a' Király' legközelébb való rokonát illeti. Ha semmi alkalmatos rokona nem találtatna, ekkor a' Király atyai ágán való annyára, 's ez után a' Nagyannyára megyen által a' Kir. Személyviselet. 13. §. Ha arra nézve, a' kinek a' következés' jussa szerént idővel a' Thronusra kellene ülni, oly lelki vagy testi fogyatkozás mutatná magát, a' melly lehetetlenné tenné azt, hogy ő maga országolhasson, ily esetekben még a' Király Országlása alatt meg kell az Országgyülésnek egy törvénye által határoztatni a' jövendő K. Személyviselet' elkövetkezé-

sének. Ha ezen előrevaló vigyázási intézet meg nem tétettethetne, tartozik a' Titkostanáts legfeljebb esztendő alatt a' Királyi Háznak az Országban találtató, telyes idejű és már az atyai gondviselet alól egészszen kikölt Princzeit, tsak azt kivévén, a' melyik utóbb a' Régenségre volt hivattatva, a' Titkostanátsba összehivattatni, hogy a' jövendőbéli Régenséget a' voksok *absoluta* többsége által, 's a' Rendeknek helybehagyásával, meghatározzák. — (*A' többi következik*).

* * *

Sand még él, de már úgy elgyengűlt, hogy alig mozog. Az ágyához valami alkotmányt tsináltak, hogy olvashasson. De tsak Theologiai könyveket olvas, és Müllernek Helvétziáról irott Historiáját.

Spanyol Ország.

A' legújabb levelek szerént, mellyek *Londonból* érkeztek, a' Spanyol Király eltökéllette magában, hogy a' Floridák' általengedését illető Alkut nem erőssíti-meg, a' melly határozással Kadiksból a' Hornett nevű Amérikai Korvette már útnak is indult volna Amérika felé. A' Ney-Yorki újságok és egyéb levelek, mellyek onnét Julius' 26-dikán indultak, nagyon mérges megjegyzésekkel vagynak tele ezen Alkú' megerősittetésének halogatásáért, 's nyilván erőssitik, hogy mihelyest megbizonyosodik, hogy a' Spanyol Országlószék ezen Alkut meg nem erősítette, a' hadakozás azonnal el fog kezdődni.

Spanyol Amérika.

A' Dublini újságlevelekben Aug. 26-dikán az erőssittetett, tsak megvalóságosuljon, hogy az Insurgensek Veneczuela fő városát Caraccast elfoglalták volna. — E' nagyon nevezetes nyereség lehet az ő ügyekre nézve.

Török Birodalom.

Itt egy szép tudositás következik. Ez egy Utasnak pennájából folyt, ki nem régen érkezett viszsza Európába Egyiptomból: — „Én, úgy mond, Egyiptomban, ez áldott földön, közel egy esztendőt töltöttem, 's kéntelen vagyok megvallani, hogy ott *Muhamed Ali Baschának*, a' Vice-Királynak valóságos bölts kormányozása alatt a' Státusnak oly igazgattatására találtam, a' melly sok hozzánk közelvalókat felyűl halad. Az égaj szerentsés boldogsága meilett, itt a' polgári szabadság is tökélletes. Valamint az idevalók úgy az idegenek is minden lehetséges módon oltalmaztatnak a' minden előítélettől szabad Országló által. Egyenlőképpen buzdittatnak. Az igasságnak kiszolgáltatása minnyájokra nézve egy forma. Mindenütt tsendesség uralkodik; az Országútakon olyan bátorság van, mint a' városokban; nem hallani, hogy az utas, mint a' régibb időkben, bántattassék, megfosztattassék, 's kiprédáltattassék; 's mind ezeket egyedül tsak a' nevezett Vice-Királynak köszönhetni. Nagy tökélletességre kapott ő alatta a' földmivelés 's a' gyapottfa' plántálás, sok külömbkülömbféle új gabonanemek, és a' czukornád ültetés által. A' selyemeresztő bogártartáson most kezdettek iparkodni; már néhány millió eperfát ültettek nagy költséggel, mellyek ezen földet nagyon szeretik; selyemeresztő bogarakat is hozattak nagy sokaságút, és szükséges épületeket épittettek, melly készületek azt mutatják, hogy Egyiptomban a' selyemeresztés nem soká nagyobb virágzásra fog jutni, mint valaha valamelly más országban jutott. Fábrikák is nevezetesek kezdenek felállittatni. Hajóvitorlának való posztót már több mint 2000 szövőszékek készitenek pamukból (gyapotból), mellyek nagyon szépek és erőssek. Botty Jó'sef nevű felvigyázónak igazgatása alatt nevezetes pamukfonó maschinák állittattak-fel. Ő már sok selyem és pamuk

fábrikákot állitott lábra; most egy nagy posztófábrikának felállittatását vette munkába. Mind ezekre Mohamed Ali Bascha sok milliókat költ esztendőnként, hogy Státusát virágzóvá 's az alattvalókat boldogokká tegye. Europaiak ezerenként találtatnak szolgálatjában, mind ahozértő emberek, kik néki az ő jóltévő intézeteinek végrehajtásában segitségül vagynak 's ezen nemes lelkü Fejedelem alatt jól megjutalmaztatva nyugodalomban élnek. Eltörlődhetetlen ditsőséget szerzett ezen Fejedelem magának az Alexandriai hajózható tsatornának készittetése által, melyhez ezen esztendőben kezdett, 's a' melly Fua felé menvén a' Nilusba szakad. Ezt a' munkát én oriási munkának nevezhetem; 300,000 parasztokat láttam rajta dolgozni, a' kik muzsika, táncz 's egyéb időtöltések mellett vigadozva folytatják munkáikat. Ez az intézet már tsak eddig is 20 Agenseket szerzett Ali Baschának idegen Országokon: hát mi fog lenni a' resultatuma majd midőn egészen készen leszen. Az egész intézetnek igazgatóját *Jussufnak* nevezik. Ez olyan ember, hogy nem lehet nem bámulni rajta azoknak, kik körülette forogván ismérik; én nem hiszem, hogy Napkelet több ilyen embert mutathatna; egész mérték szerént birja is Úra' bizodalmát. A' szerentsétleneket legtávolabb való önn' haszonkeresés nélkül nagy lelküséggel segíti. Egy testvér öcse *Triestben* lakik mint Nagykereskedő 's az Egyiptomi Vice - Király' Agense, 's már, minthogy 20 esztendeje, hogy itt lakik, Austriai Polgár. E' minden virtusokban a' báttya. Ez tavaly két szép 's jól megtartott Sphinxeket küldött Bétsbe Császár ő Felségének. Későbbre egy Nilusi lovat (Hippopotamust) küldött, mellyet *Damiette* körül lőttek. Most Felső Egyiptomból egy nagyon drága Sarcofagot vár ugyan tsak az ő Cs. Felsége számára." — (Ezen czikkely azért méltó az újsaglevelekbe, hogy a' benne találtató szép dolgok Török tudományról 's török emberről irattatnak).

Elegyes Dolgok.

Savanna nevü gőzhajó nagy próbát tett, még pedig szerentsésen. Amérikából, Georgiából, a' Világ' nagy tengerének néki indulván, 's útjában tsak Liverpoolhoz kötvén-ki, onnét a' hova czélzott, az Orosz Birodalomba a' Newa' torkához megérkezett.

Fr. Gen. *Sarrazin* a' Királytól sem nyerhetett kegyelmet: tehát gályára kell mennie.

Bétsben.

Koronaörökös *Ferdinandus* ő Cs. Fő Herczegsége e' hónap' 11-dikén déltájban Triestbe, Fiuméba, Insbruckba, és Salzburgba tett utozásából, Bétsbe kivánt jó egéssségben viszsza érkezett.

A' Pruszsziai Királyi Koronaörökös 's az Orániai Fridrik Princzek, *Bétset* tegnap reggel ide hagyták 's útjokat *Berlin* felé vették.

Státus, Conferentziális, és külső dolgokra ügyelő Minister Metternich ő Herczegsége tegnap estve *Carlsbadból* Bétsbe viszsza érkezett.

Frantzia Generális Marschal Marmont, tegnap előtt Párisból Bétsbe érkezett.

Császár és Király ő Felsége kegyelmesen méltóztatott *Gludovácz Ferentz* Urat, Nemes Soprony és Sümegh Vármegyék Táblabiráját, szép érdemeire nézve, Kir. Tanátsosi titulussal megtisztelni.

Császár és Király ő Felsége kegyelmesen méltóztatott Erdélyben a' Királyi Törvényestábla' Honorarius Assessorát Gróf Nemes János, 's Nemes Thorda Vármegye Vice - Ispányát Abrahánfalvi Ugron István Urakat, ugyan azon Kir. Törvényes Táblánál Számfelett való Assessorokká, fizetéssel kinevezni.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A' Pesti és Budai levelek szerént a' Pesti Universitás Magistratusa Aug. 25-dik, és 30-dik napjain újabban választatott: Magnificus Rectorrá lett Fő Tisztelendő Tumpacher Jó'sef Ur, a' Győri Nemes Káptalannak Kanonokja, Komáromi Archi-Diaconus, Theologia Doctora, és a' Pesti Királyi Universitásban a' Görög nyelvnek, az Uj Testamentomi Sz. Könyvek védelmezésének, és magyarázásának Professora, a' Theologiai Karnak öregbike; — Dékánoknak választattak: a' Theologiában Nagy Tiszteletű Fischer Bertalan, Szepesi Püspökségbéli Pap, és a' Theologiai Erköltsi Tudománynak Professora; a' Törvény Karban Ts. Ifjabb Kisfaludi Liptay Sándor, a' Philosophiának, és a' Törvénynek Doctora, Ns. Hont, és Bars Vármegyék Assessora, az Ó-Budai, és Visegrádi Korona Uraságokban második Fiscalis, és a' Törvény Karnak Tagja; az Orvosi Karban Ts. Streitt János Úr, az Orvosi Tudománynak Doctora, ő Cs. Fő Herczegségének a' Palatinusnak Udvari Orvosa, 's az Orvosi Karnak Tagja; a' Philosophiai Karban Ts. Faliczky Mihály Ur, a' szép Tudományoknak, és Philosophiának Doctora, a' Közönséges Természeti Historiának, a' Technologiának, és a' Mezei Gazdaságnak Professora.

* * *

Ungvárról, Sept. 1-sőjén. Minekutánna az Unghvári Görög Catholicus Nevendék Papság a' múlt Farsang utolján egy víg Játék kedveltető előadása által az egész környék Főbb Rendei megelégedéseket számtalan tapsolásokkal megnyerte volna, Aug. 29-dik napján, midőn véget vetne az Oskolai esztendőnek, Méltóságos Pótsi Elek Munkátsi Püspöknek, a' Káptalanbéli Fő Tisztelendő, és egyéb környéki Pap Uraknak; Nemes Ungh-Vármegye Fő Tisztségének 's más Nemes Uraknak; nem külömben az Unghvári Uradalmi Tiszt Uraknak 's számos Polgároknak jelenlétében: „A' talált gyermek" tzímű Víg Játékot adta elő három felvonásban. Ennek ügyes előadását ékesitette a' kellemetes symphonia, és legkedvesebb érzést gerjesztett az elragadtatott Nézők sziveikben e' nevendék Papságnak nem tsak a' Magyar Nyelvben szerentsés jártossága: hanem a' gyönyörüséggel tellyes hang egyeztetés is.

Budai levelek szerént a' Sz. Fejérvári *Magyar Nemzeti Játszó Társaság*, melly ez előtt négy hónappal a' Pesti Játékszínen közönséges megelégedéssel adta mutatványait, Pestre ugyan ezen nemes tzélra újra megérkezett, 's e' folyó hónap 7-kén ez úttal először nevezetes Hazai Költőnknek TT. *Kisfaludi Károly* Úrnak Stibor Vajda tzímű egészen új hazai eredeti 4 Felvonásos Drámáját adta elő.

* * *

Igazítás. — A' XXI-dik számú M. Kurírnak 30 nyomtatványjaiban a' 165-dik lap első hasábjának 5-dik sorában *Schaumburg* szó után következő ezen három szók: *felé tovább folytatta* 13 sorral hibásan hátrább tétettek.

Száz forint Conventiós pénzért adtak Váltó czédulában: — Sept. 10-dikén 249½ — *11-dikén* 249¼ — *13-dikán* 249½ — *forintot.*